ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
6-4-2024

Κείμενο 1

Άκρη δεν έχει κανενός η ευθύνη

Το επίτευγμα έγινε γνωστό προ ημερών. Επιστήμονες στις ΗΠΑ εκτύπωσαν σε τρισδιάστατο (3D) εκτυπωτή μια τέλεια ανθρώπινη καρδιά, η οποία λειτουργεί κανονικά και μπορεί να μεταμοσχευθεί σε ασθενή. Και βέβαια οι 3D εκτυπωτές δεν χρησιμοποιούνται μόνο στην αναγεννητική ιατρική (έχουν ήδη εκτυπωθεί και μεταμοσχευθεί με επιτυχία τραχεία, αυτιά, δέρμα, ουροδόχος κύστη, οστά), σ' αυτούς εκτυπώνονται πλέον τα πάντα, τρόφιμα, έπιπλα, ανταλλακτικά, συσκευές, ακόμη και ολόκληρα αυτοκίνητα και σπίτια.

Εξίσου εντυπωσιακό είναι ένα άλλο, προσφάτως ανακοινωθέν, επίτευγμα. Αμερικανοί και Γερμανοί αστροφυσικοί και κοσμολόγοι αναδημιούργησαν σε υπερυπολογιστές με τη βοήθεια 12 δισ. τρισδιάστατων πίξελ την ιστορία του σύμπαντος, μια οπτική προσομοίωση της γένεσης και της εξέλιξής του από τη Μεγάλη Έκρηξη, το Μπιγκ Μπανγκ, πριν από 13,8 δισ. χρόνια, μέχρι και σήμερα που έχει λάβει τη μορφή ενός κύβου, με 41.416 γαλαξίες και ακμή 350 εκατ. έτη φωτός.

Θαυμαστά έργα, αποδείξεις των αστείρευτων ανθρώπινων ικανοτήτων. Curiosity στον Άρη, σωματίδιο του Θεού, ωάρια από βλαστοκύτταρα, κλωνοποιημένα έμβρυα, νεφρά καλλιεργημένα στο εργαστήριο, ρομποτικά μέλη που κινούνται με τη σκέψη του φέροντος… Αλλά μαζί και αέρια που σκοτώνουν συγκεκριμένες φυλές, μίνι ατομικές βόμβες που τρυπούν τόνους τσιμέντου και χάλυβα όπως το μαχαίρι το βούτυρο και πλήττουν επιλεγμένους στόχους, ανθρώπινα γονίδια σε ζώα και φυτά και το αντίστροφο, όντα υπό κατασκευή, ίσως, στο μέλλον, ποδηγετούμενα… Μέσα στη μέθη της υπέρβασης, την αίσθηση μιας σχεδόν θεϊκής δύναμης σε έναν κόσμο ατελή, οι επιστήμονες ενίοτε ξεχνούν ότι μας οδηγούν σε έναν κόσμο λιγότερο φυσικό, ενδεχομένως και ανεξέλεγκτο, λόγω υπερβολικής τεχνολογίας και ανεπαρκούς ανθρωπισμού.

«Πάσα επιστήμη χωριζομένη αρετής πανουργία και ου σοφία φαίνεται», έλεγε ο Πλάτωνας διά στόματος Μενέξενου. Το ζήτημα της αρετής και της ευθύνης του επιστήμονα (αυτή δεν σταματά εκεί όπου τελειώνει το έργο του· «άκρη δεν έχει κανενός η ευθύνη, εφόσον έγινε η αιτία ν' αρχίσει να ξετυλίγεται μια σειρά πράξεων», έλεγε ο Παπανούτσος) τίθεται στις μέρες μας ιδιαίτερα επιτακτικά. Διότι, σήμερα, μετά την κατάρρευση των πολιτικών ουτοπιών, που έδιναν υποσχέσεις ικανοποίησης όλων των παμπάλαιων ανθρώπινων επιθυμιών, δικαιοσύνη, ισότητα, δημιουργία ενός νέου γενναίου κόσμου, και τη μικρή απήχηση των νέων

κοσμοθεωριών, μπροστά σ' αυτή την παράλυση της οραματικής φαντασίας, η επιστήμη είναι η δύναμη που προτείνει λύσεις σε όλα τα προβλήματα. Όχι μόνο εργαλεία για την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου, την ευζωία, τη μακροβιότητα, αλλά και για την ανθρώπινη παντοδυναμία – προς το καλό ή το κακό.

Η επιστήμη αντιπροσωπεύει το άλμα προς τα εμπρός, την έγκυρη εξήγηση του κόσμου, τη λατρεία της ανακάλυψης, τη φυγή από την ανία του εξηγημένου. Όμως μια μερίδα της στρέφεται στις εύκολες ουτοπίες, σε αναζητήσεις που εκπορεύονται από τον άκαμπτο ατομισμό, σαλπίζει νέα δόγματα στην εξασθενημένη εποχή μας της ματαιότητας και της άρνησης, της σύγχυσης αξιών και πεποιθήσεων, της μειωμένης συνοχής. Ταχύρρυθμες εξελίξεις σε σαθρό κοινωνικο-οικονομικο-πολιτικό πλαίσιο. Μια «βόμβα» στα θεμέλια της ανθρωπότητας, που ταπεινώνει την ανθρώπινη σοφία και αψηφά την τέχνη της επιβίωσης, τα όρια της σωτηρίας.

Τασούλα Καραϊσκάκη, εφημ. Η Καθημερινή, 11.05.2014

Λεξιλόγιο
Curiosity: περιέργεια

Κείμενο 2

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ

Τιμή σ' εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες.
Ποτέ από το χρέος μη κινούντες·
δίκαιοι κ' ίσιοι σ' όλες των τες πράξεις,
αλλά με λύπη κιόλας κ' ευσπλαχνία·
γενναίοι οσάκις είναι πλούσιοι, κι όταν
είναι πτωχοί, πάλ' εις μικρόν γενναίοι,
πάλι συντρέχοντες όσο μπορούνε·
πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες,
πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους.

Και περισσότερη τιμή τούς πρέπει
όταν προβλέπουν (και πολλοί προβλέπουν)
πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος,
κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε.

Κ.Π.Καβάφης, Ποιήματα 1897-1933, εκδ. Ίκαρος

ΘΕΜΑ Α

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των τριών τελευταίων παραγράφων του Κειμένου 1 σε 60-70 λέξεις.

ΔΟΥΔΗ

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1

Ποια τακτική πειθούς αξιοποιεί η αρθρογράφος στις δύο πρώτες παραγράφους του Κειμένου 1; Να απαντήσετε κάνοντας αναφορές σε αντίστοιχα χωρία.

Μονάδες 10

Ερώτημα 2

Να εντοπίσετε δύο γλωσσικά χαρακτηριστικά στον λόγο που υιοθετεί η συντάκτρια στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1. Ποια είναι η επικοινωνιακή πρόθεση που υπηρετούν;

Μονάδες 10

Ερώτημα 3

α. Το κείμενο 1 έχει χαρακτηριστικά επιστημονικού άρθρου. Να εντοπίσετε δύο στοιχεία που το επιβεβαιώνουν κάνοντας αντίστοιχες αναφορές σε χωρία.

Μονάδες 7

β. Ποιος είναι ο ρόλος των εισαγωγικών, της παρένθεσης και της παύλας στην προτελευταία παράγραφο του Κειμένου 1;

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Γ

Σε ποιους αναφέρεται το ποιητικό υποκείμενο στο Κείμενο 2; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας με αναφορά σε τρία (3) εκφραστικά μέσα. Ποια συναισθήματα σας προκαλεί η ανάγνωση του ποιήματος αυτού; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Διαβάζοντας το ποίημα του Κ.Π.Καβάφη αποφασίζετε να συντάξετε ένα κείμενο για την ιστοσελίδα του σχολείου σας. Σε αυτό παρουσιάζετε τους προβληματισμούς σας σχετικά με την απουσία υπευθυνότητας σε αρκετούς τομείς της ζωής σήμερα και προτείνετε τρόπους καλλιέργειας της υπευθυνότητας στους νέους. (350-400 λέξεις)

Μονάδες 30

ΔΙΟΥΛΗ

ΣΠΟΥΔΗ